संस्कृतभारती उत्तरतमिल्नाडु

पत्राचारद्वारा संस्कृतम्

परीक्षा - परिचयः Aug 2024

उत्तरदीपिका

Min. Pass marks: 40/100

प्रथमः भागः

अ. आवरणे दत्तस्य विशेषण-पदस्य उचितं रूपं लिखत। (5)

- 1. विद्यालये बहवः छात्राः सन्ति । (बहु)
- 2. दीर्घासु लतासु पर्णानि कम्पन्ते। (दीर्घ)
- 3. मालती कातरा बालिका। (कातर)
- 4. कर्मकरी मलिनं वस्त्रं क्षालयति। (मलिन)
- 5. शिक्षकः सुलभं प्रश्नं पृच्छति। (सुलभ)

आ.उचितं पूरणप्रत्ययान्तं / संख्यावाचक-रूपं लिखत । (5)

- 1. कण्डोले <mark>पञ्च</mark> कन्दुकानि सन्ति। (५)
- 2. गणितपुस्तके तृतीयं पाठं कुरु। (३)
- 3. चतसभ्यः नर्तकीभ्यः पारितोषिकं ददातु। (४)
- 4. गीतायाः द्वितीये अध्याये 'सांख्य योगः' उक्तः। (२)
- 5. गोविन्दः अष्टभिः/अष्टाभिः मित्रैः सह मृगशालां गतवान्। (८)

इ.रिक्त-स्थानानि उचितपदैः पूरयत।

(4)

- 1. नायकम् अभितः जनाः भवन्ति। (नायक)
- 2. भवत्याः कृते उपायनं ददामि। (भवती)
- 3. दानं/दानेन/दानात् विना जीवनं व्यर्थं भवति। (दान)
- 4. गृहात् बहिः क्रीडाङ्गनम् अस्ति। (गृह)

ई.चित्/चन - प्रयोगस्य उचितरूपम् आवरणात् चित्वा लिखत। (4)

(कुत्रचित्, काभ्याञ्चित्, कासाञ्चन, केषुचित्, केनचित्, कानिचन, कुतश्चित्, कदाचित्)

- 1. गोपालः केनचित् मार्गेण गतवान्।
- 2. सुरेशः कदाचित् ग्रन्थालयं गच्छति।
- 3. वृष्टिकाले मक्षिकाः कुतश्चित् आगच्छन्ति।
- 4. **केषुचित्** विद्यालयेषु क्रीडाङ्गनमेव नास्ति।
- 5. 'उद्यानम्' इति विषये कानिचन वाक्यानि लिखन्त्।
- 6. काभ्याञ्चित् बालिकाभ्यां सेवफलं न रोचते।
- 7. **कुत्रचित्** अहं दूरवाणीं स्थापितवती।
- 8. कासाञ्चन बालिकानां वस्त्राणि स्वच्छानि न सन्ति।
- उ. यथानिर्देशं वाक्यानां प्रयोग-परिवर्तनं कुरुत । (पञ्च) (Any 5) (5)
- 1. भवती कार्यक्रमं पश्यति। (कर्मणि लट् लकारः)

भवत्या कार्यक्रमः दृश्यते।

2. सा आम्रफलं खादितवती। (क्त प्रत्यये)

तया आम्रफलं खादितम्।

3. बालकः श्लोकान् अपठत्। (कर्मणि लङ् लकारः)

बालकेन श्लोकाः अपठ्यन्त।

4. कृष्णः गृहपाठान् करोति। (कर्मणि लोट् लकारः)

कृष्णेन गृहपाठाः क्रियन्ताम्।

5. सेवकेन गृहं सम्मार्जितम् । (क्तवतु)

सेवकः गृहं सम्मार्जितवान्।

6. छात्राः विद्यालये क्रीडन्ति। (कर्तरि लिङ् लकारः)

छात्राः विद्यालये क्रीडेयुः।

7. माता पुत्रं दण्डयेत्। (तव्यत्/अनीयर्)

मात्रा पुत्रः दण्डितव्यः/ दण्डनीयः।

ऊ. उचितं पदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत। (4)

- 1. गोविन्दः चलनचित्रं दृष्ट्वा निद्रां कृतवान्। (द्रष्टुम्, द्रष्टव्यम्, दृष्ट्वा)
- 2. मया एका कथा लिखिता। (लिखितः, लिखिता, लिखितम्)
- 3. बालकाः उत्साहेन संस्कृतवर्गे योजितवन्तः। (योजयति, योजितवान्, योजितवन्तः)
- 4. तेन किम् उक्तं स्यात्? (उक्तवती, उक्तम्, उक्तवान्)

ऋ. आवरणे दत्तस्य पदस्य उचितं विभक्ति-प्रयोगं कुरुत । (4)

- 1. हंसाः **सरोवरे** (सरोवर) सन्ति ।
- 2. गोपालः मित्राय (मित्र) लेखनीं ददाति ।
- 3. गङ्गा <mark>नद्याः</mark> (नदी) जलं पवित्रम्।
- 4. पुत्रः पितुः (पितृ) ज्ञानं प्राप्नोति ।
- 5. युवकः द्विचक्रिकया (द्विचक्रिका) कार्यालयं गच्छति ।
- 6. भारतम् अस्माकं (अस्मद्) देशः ।
- 7. चोरः <mark>आरक्षकात्</mark> (आरक्षकः) भीतः।
- 8. शिशुः <mark>मातरं</mark> (मातृ) दृष्ट्वा हसति।

ऋ. सन्धिं कृत्वा सन्धिनाम चित्वा लिखत। (10)

(गुणः, पूर्वरूपम्, सवर्णदीर्घः, वृद्धिः, यण्, यान्तवान्तादेशः) उदाः विद्या+आलयः=विद्यालयः, सवर्णदीर्घः

- 1. न + एकविधा = नैकविधा, वृद्धि
- 2. इति + उक्त्वा = इत्युक्त्वा, यण्
- 3. विद्या + उदयः = विद्योदयः, गुण
- 4. गिरौ+उदितः = गिरावुदितः, यान्तवान्तादेशः
- 5. सर्वे+ अपि = **सर्वेऽपि, पूर्वरूपम्**

लृ. सन्धिच्छेदं कुरुत।

(5)

- मातेश्वरी = माता + ईश्वरी
- 2. राजौदार्यम् = राजा + औदार्यम्
- 3. वध्वागते = वधू + आगते
- 4. तस्मायस्तु = **तस्मै** + **अस्तु**
- 5. पवित्रऋक् = <mark>पवित्रा + ऋक्</mark>

ए.अधोदत्तानि पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत। (पञ्च) (5)

क्रियते, दातव्यम्, तस्य, श्रुता, लिखितवती, अध्यापकेन

ऐ. मेलयित्वा समीचीनम् उत्तरं लिखत। (2)

साधु उत्तरम्

- 1. तृतीया विभक्तिः, बहुवचनम्, स्त्रीलिङ्गम् (काभिः)
- 2. पञ्चमी विभक्तिः, एकवचनम्, पुंलिङ्गम् (तस्मात्)
- 3. चतुर्थी विभक्तिः, एकवचनम्, स्त्रीलिङ्म् (सीतायै)
- 4. सप्तमी विभक्तिः, बहुवचनम्, नपुंसकलिङ्गम् (वारिषु)

ओ.यथानिर्देशं रूपं परिवर्त्य लिखत । (7)

1,पिबन्ति - विधिलिङ् लकारः - पिबेयुः

- 2. त्यजति कर्मणि लट् लकारः त्यज्यते
- 3. उपदिशति उपदिश्य, अपहरति <mark>अपहृत्य</mark>
- 4. अर्चितवान् अर्चितः, श्रुतवान् श्रुतः
- 5. अस्मरन् अस्मर्यन्त, अनयन् <mark>अनीयन्त</mark>
- 6. खादति खादितुम्, तिष्ठति स्थातुम्
- 7. लिख्यते अलिख्यत, पाल्यते अपाल्यत

द्वितीयः भागः (उत्तराणि उत्तरपत्रे लिखत)

Descriptive answers may be written in the blank sheets available in the question paper itself. However extra sheets will also be provided.

- अ. ससंदर्भं तमिल्/ आङ्ल / संस्कृत-भाषया वा व्याख्यात । (द्वे) (Any 2) (6)
- 1." त्वं जगत्प्रभुः। नूतनं वयः। द्वितीयः पाठः
- 2. "दक्षिणा मास्त्। भक्त्या एव अहं सन्तृष्टः।" पञ्चमः पाठः
- 3."हा! तात!" इति क्रन्दनं कृतवान्। <mark>सप्तमः पाठः</mark>
- 4. "रावणवधार्थं दशरथस्य पुत्रो भविष्यामि।" अष्टमः पाठः
- आ. सूक्तेः अर्थं तमिल्/ आङ्ल/ संस्कृत-भाषया वा लिखत। (द्वयोः) (Any 2) (4)
- 1. तस्य तदेव मधुरं यस्य मनो यत्र संलग्नम्। दशमः पाठः

- 2. इन्द्रोऽपि लघुतां याति स्वयं प्रख्यापितैर्गुणैः। नवमः पाठः
- 3. अल्पाक्षररमणीयं यः कथयति निश्चितं स खलु वाग्मी । अष्टमः पाठः
- 4. मनस्वी कार्यार्थी न गणयति दुःखं न च सुखम्। चतुर्थः पाठः
- इ. श्लोकस्य अन्वयं तात्पर्यं च तमिल् / आङ्ल / संस्कृत-भाषया वा लिखत। (एकस्य) (Any 1) (5)
- 1. गते तु तस्मिन् भरतो वसिष्ठप्रमुखैर्द्विजैः। नियुज्यमानो राज्याय नैच्छद्राज्यं महाबलः॥ षष्ठः पाठः
- चित्रकूटमनुप्राप्य भरद्वाजस्य शासनात्॥
  रम्यमावसथं कृत्वा रममाणा वने त्रयः।
  देवगन्धर्वसङ्काशास्तत्र ते न्यवसन् सुखम्॥ पञ्चमः पाठः
- ई. समस्यायाः समाधानं किमिति लिखत। (एकस्याः) (Any 1) (3)
- वर्षस्यैकं दिनं गौरी पतिवक्त्रं न पश्यति।
  भाद्रशुक्लचतुर्थ्यां तु चन्द्रदर्शनशङ्कया॥ प्रथमः पाठः
- दामोदर-कराघात-विह्वलीकृतचेतसा।
  दृष्टं चाणूरमल्लेन शतचन्द्रं नभस्तलम्॥ नवमः पाठः
- उ. उचित पदानि चित्वा सुभाषितं पूरयत | (एकम्) (Any 1) (2) (धनस्य, वित्तत्यागौ, क्रमशः, गुणो, घटः, गुणः, धर्मस्य, परस्परवियुक्तौ)
- 1. त्यागो गुणो वित्तवतां वित्तं त्यागवतां गुणः।

परस्परवियुक्तौ तु वित्तत्यागौ विडम्बना॥ - नवमः पाठः

2. जलबिन्दुनिपातेन क्रमशः पूर्यते घटः।

स हेतुः सर्वविद्यानां धर्मस्य च धनस्य च॥ तृतीयः पाठः

तृतीयः भागः (संस्कृतेन उत्तराणि लिखत)

(5)

अ. गद्यांशं पठित्वा संस्कृतेन उत्तराणि लिखत।

अस्मान् परितः विद्यमानं वातावरणं "पर्यावरणम्" इति कथ्यते। पर्यावरणप्रदूषणेन अस्माकं जीवनं कष्टावहं भवति । शनैः शनैः शरीरं क्षयं प्राप्नोति। पर्यावरणस्य रक्षणम् अस्माकं परमं कर्तव्यम् अस्ति। तस्य रक्षणाय अस्माभिः विविधाः वृक्षाः रोपणीयाः। वृक्षाणां कर्तनं दण्डनीयः अपराधः घोषयितव्यः। सर्वे प्रदूषक-यन्त्रागाराणि नगरात् ग्रामाद् वा दूरे स्थापनीयाः। अवकराः नदीषु न पातनीयाः। प्रदूषणकारक-वाहनानां उपयोगः निषिद्धः भवेत्। विद्युद्-वाहनानाम् उपयोगं कुर्मः चेत् वरम् । पर्यावरणस्य रक्षणेन एव अस्माकं रक्षणं भविष्यति।

- 1. अवकराः कुत्र न पातनीयाः? <mark>नदीषु</mark>
- 2. अस्माकं परमं कर्तव्यं किम् अस्ति? पर्यावरणस्य रक्षणम्
- 3. पर्यावरणप्रदूषणेन किं भवति? अस्माकं जीवनं कष्टं भवति। शनैः शनैः शरीरं क्षयं प्राप्नोति ।
- 4. नगरात् ग्रामाद् वा दूरे कानि स्थापनीयानि?

सर्वाणि प्रदूषक-यन्त्रागाराणि

5. 'लभते' इति क्रियापदस्य किं पर्यायपदं गद्यांशे प्रयुक्तम्? - प्राप्नोति

आ. संस्कृतेन अनुवादं कुरुत।

(5)

1. Bring Samskritam book tomorrow. நாளை சமஸ்க்ருத புத்தகத்தை கொண்டு வரவும்.

श्वः संस्कृतपुस्तकम् आनयतु। / आनय।

2. Govind did not eat properly today. கோவிந்த் இன்று சரியாக சாப்பிடவில்லை.

गोविन्दः अद्य सम्यक् न खादितवान्। / अखादत्।

3. This tree might fall.

இந்த மரம் விழக்கூடும்.

एषः वृक्षः पतेत् ।

4. Raghuvamsa Mahakavya was written by Kalidasa. ரகுவம்ச மஹாகாவ்யம் காளிதாசனால் எழுதப்பட்டது.

रघुवंशमहाकाव्यं कालिदासेन लिखितम्।

5. Somehow, I will complete my task. எப்படியாவது நான் என் பணியை முடிப்பேன்.

अहं कथञ्चित् मम कार्यं समापयामि।

- इ. एकं शीर्षकम् अधिकृत्य पञ्चवाक्यानि लिखत। (Any 1) (5)
- 1. श्रीकृष्णस्य एकां लीलां वर्णयत्।
- 2. मम संस्कृत-पठनानुभवः।

ई. पञ्चभिः वाक्यैः संस्कृतेन चित्रवर्णनं कुरुत ।

जयतु संस्कृतम्

जयतु भारतम्